

Sprawozdanie końcowe z realizacji projektów w 2016 r.
w ramach Rządowego programu na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”
(dalej: Program)

Województwo dolnośląskie

1. Opinia o nasileniu problemów i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży wyszczególnionych w części II Programu, na obszarze województwa w świetle wyników dostępnych badań.

Wojewódzki Zespół Koordynujący, funkcjonujący w ramach Programu, od wielu lat wraz z członkami Dolnośląskiej Rady ds. Bezpieczeństwa Dzieci i Młodzieży bada i zbiera dane o problemach i zachowaniach ryzykownych dzieci i młodzieży na obszarze województwa dolnośląskiego. W oparciu o tą bazę danych, Zespół wyróżnia 3 grupy problemów i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w województwie dolnośląskim. Pierwsza grupa to zagrożenia, które określić można mianem tradycyjnych: alkohol, tytoń, narkotyki, substancje nielegalne, leki nasenne, uspakajające, energetyzujące, agresja, przemoc psychiczna, seksualna, fizyczna, werbalna, materialna, kradzieże, niszczenie własności, wymuszenia finansowe. Druga grupa to zagrożenia „rozwoju cywilizacyjnego” zawierające część zagrożeń tradycyjnych ale występujących obecnie w wirtualnej formie wykonawczej oraz zagrożenia nowe takie jak cyberprzemoc realizowana poprzez technologie telekomunikacyjne, to jest: dręczenie (bullying), znęcanie, izolowanie, obrażanie, wyzywanie, obraźliwe komentarze na temat rodziny, wyglądu, ubioru, nękanie, stalking, a także uzależnienie od gier komputerowych, internetu, komputera, hazard internetowy. Zagrożenia grupy trzeciej to zagrożenia wpływające na prawidłowy rozwój psychofizyczny młodych ludzi i są to: zaburzenia żywieniowe, nadwaga, otyłość, anoreksja, słaba znajomość i nie stosowanie zasad zdrowego żywienia. Ponadto niewłaściwy wpływ środowiska na należyty rozwój fizyczny, emocjonalny, społeczny dzieci i młodzieży, złe gospodarowanie czasem wolnym, mała aktywność fizyczna niezbędna dla właściwego rozwoju, niewłaściwie uwzględnione potrzeby, możliwości zainteresowania uczniów podczas realizacji zajęć wychowania fizycznego. Te rodzaje zagrożeń są powodowane między innymi niskim poziomem wiedzy rodziców i brakiem wśród rodziców umiejętności udzielania dzieciom pomocy w rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych oraz słabe zainteresowanie rodziców sytuacją ich dzieci z powodu m.in. częstych wyjazdów rodziców do pracy, głównie za granicę. Skutkuje to zaburzeniami w relacjach w codziennym otoczeniu w szkole, wśród rówieśników, w relacjach z rodzicami, pojawia się obniżona samoocena młodych ludzi, brak wiary w siebie i swoje możliwości, brak poczucia podmiotowości, równych praw, umiejętności społecznych, niewłaściwa jakość relacji uczeń-uczeń, nauczyciel-uczeń-rodzice. Zauważalny jest brak odporności psychicznej uczniów na niepowodzenia szkolne, przeciwności życiowe, brak akceptacji różnorodności kulturowej i językowej, niska znajomość zagadnień z zakresu zagrożenia zdrowia i życia własnego oraz innych, oceny czynników ryzyka, oraz podejmowania działań zapobiegających. Konflikty, doświadczanie bycia ofiarą w grupie lub bycia sprawcą przemocy rówieśniczej. Stres szkolny, poczucie znacznego obciążenia nauką powodują sięganie po substancje psychoaktywne, rodzą często przemoc i agresję.

	Manipulacje i siłowe sposoby rozwiązywania konfliktów, powodują bezsilność dorosłych oraz spadek zaufania młodych ludzi wobec dorosłych. Bezradność dorosłych to wynik nieznamomości rzeczy wynikającej z niewielkiej ilości szkoleń dla nauczycieli, pedagogów i rodziców m.in. z zakresu nowoczesnych umiejętności wychowawczych, inteligencji emocjonalnej, komunikacji, mediacji rówieśniczych, oraz współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych.						
2.	<p>Priorytetowe zadania w 2016 r.:.....dane liczbowe</p> <p>w cel szczegółowy nr 1.....wpisał się 1 projekt</p> <p>w cel szczegółowy nr 2.....wpisał się 1 projekt</p> <p>w cel szczegółowy nr 3.....wpisały się 4 projekty</p> <p>w cel I.....wpisały się 2 projekty</p> <p>w cel II.....wpisało się 0 projektów</p>						
	<table border="1"> <tr> <td>Data ogłoszenia konkursu/ów:</td> <td>11 lipca 2016 r.</td> </tr> <tr> <td>Data składania ofert:</td> <td>12 sierpnia 2016 r.</td> </tr> <tr> <td>Data rozstrzygnięcia konkursu:</td> <td>8 września 2016 r.</td> </tr> </table>	Data ogłoszenia konkursu/ów:	11 lipca 2016 r.	Data składania ofert:	12 sierpnia 2016 r.	Data rozstrzygnięcia konkursu:	8 września 2016 r.
Data ogłoszenia konkursu/ów:	11 lipca 2016 r.						
Data składania ofert:	12 sierpnia 2016 r.						
Data rozstrzygnięcia konkursu:	8 września 2016 r.						
4.	<p>Temat konkursu: „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. Realizacja działań w zakresie zwiększenia skuteczności i działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach dla dzieci i młodzieży w województwie dolnośląskim w 2016 roku.</p> <p>Zamierzenia, kierunki działań, rekomendowane zadania.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.</u> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Kształtowanie postaw życiowych opartych na wzajemnym szacunku, rozwijaniu poczucia własnej wartości, skuteczności i sprawności a w szczególności w formowaniu na wszystkich płaszczyznach właściwych relacji uczeń-uczeń-nauczyciel-uczeń-rodzice. 1.2. Prowadzenie zajęć wzmacniających odporność psychiczną uczniów na niepowodzenia szkolne, przeciwności życiowe, akceptację różnorodności kulturowej, językowej, etnicznej, uczniów z niepełnosprawnościami. 1.3. Wzmocnienie roli poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego, zaangażowanie w działania środowiska lokalnego: kulturalne, sportowe, wolontariat, zajęcia integracyjne. 1.4. Zwiększanie udziału rodziców i instytucji otoczenia szkoły w życie i działania na rzecz szkoły. 2. <u>Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży.</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Profilaktyka agresji i przemocy, obejmująca zajęcia z zakresu edukacji prawnej, realizację programów mediacji i negocjacji rówieśniczej. 2.2. Przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków oraz profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu poprzez realizację programów rozpoznających potrzeby w zakresie zapobiegania uzależnieniom. 						

	<p>2.3. Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym nowych mediów poprzez profilaktykę cyberprzemocy opartą o działania prowadzące do ograniczania bądź eliminacji zagrożeń „rozwoju cywilizacyjnego”.</p> <p>3. <u>Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży</u></p> <p>3.1. Promocja pozaszkolnych aktywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>3.2. Praca z rodzicami dla likwidacji problemu braku kształtowania nawyków prozdrowotnych u dzieci i dbania o ich rozwój psychoruchowy.</p> <p>3.3. Kształtowanie wśród wszystkich interesariuszy szkoły wiedzy promującej zdrowie. Opanowanie zasad udzielania pierwszej pomocy, utrwalanie odpowiedzialności za życie swoje i innych.</p> <p>3.4. Budowanie systemowych działań pomocowych w sytuacjach życiowych dzieci i młodzieży, m.in. związanych z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych, a także przemocą w rodzinie.</p> <p>Wysokość środków finansowych na realizację zadania publicznego: 204 625,00 zł</p>	
5.	Liczba projektów wybranych do realizacji ogółem, w tym:	
	Liczba projektów wpisujących się w cel nr 1 Programu	1
	Liczba projektów wpisujących się w cel nr 2 Programu	1
	Liczba projektów wpisujących się w cel nr 3 Programu	3
6.	Finasowanie zadań publicznych:	
	Sumaryczna wartość projektów (kwota dotacji +kwota wkładu własnego)	238 968,84
	Kwota dofinansowania projektów	204 625,00
	Kwota wkładu własnego w projektach	34 343,84
	Wykorzystana kwota dotacji ogółem	186 611,58
	Niewykorzystana kwota dotacji (do zwrotu)	18 013,42
7.	Zasięg projektów:	
	Liczba szkół i placówek do których były kierowane projekty	18
	Liczba szkół i placówek prowadzących działania dla rodziców	9
8.	Uczestnicy bezpośredni projektów:	
	Liczba uczniów uczestniczących w projektach ogółem	1472
	Liczba nauczycieli uczestniczących w projektach ogółem	108
	Liczba rodziców uczestniczących w projektach ogółem	500
	Liczba przedstawicieli środowiska lokalnego uczestniczących w projektach ogółem	8
9.	Uczestnicy pośredni projektów:	
	Liczba uczniów uczestniczących w projektach ogółem	2400
	Liczba nauczycieli uczestniczących w projektach ogółem	213
	Liczba rodziców uczestniczących w projektach ogółem	500
	Liczba przedstawicieli środowiska lokalnego uczestniczących w projektach ogółem	15
10.	Ewaluacja projektów:	

Liczba projektów, w których przeprowadzono ewaluację opartą na dowodach (ankiety, kwestionariusze, wywiady fokusowe itp.)	3
<p>Cel szczegółowy nr 1</p> <p><u>Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.</u></p> <p>Efekty jakościowe i ilościowe zrealizowanych projektów poparte wynikami badań ewaluacyjnych, wskazują na pozytywne zmiany w stosunku do sytuacji określonej we wstępnej diagnozie potrzeb i problemów. Działania projektowe na rzecz budowania zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkolnego objęły 869 uczniów i wychowanków. Zaangażowanych w konkretne działania w środowisku lokalnym było 400 uczniów i wychowanków. 73 nauczycieli i wychowawców uczestniczyło w szkoleniach z zakresu udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz kompetencji wychowawczych i profilaktycznych. Zorganizowano 5 cykli zajęć edukacyjnych dla rodziców, 500 rodziców zaangażowało się w działania na rzecz szkoły i placówki a 8 instytucji i podmiotów wspierało szkole i współpracowało ze szkołą i placówką w środowisku lokalnym na rzecz budowania zdrowego przyjaznego i bezpiecznego i środowiska szkolnego. Zrealizowane projekty uformowały trwałe wartości oraz zbudowały prawidłowe relacje i komunikację interpersonalną w szkole, rodzinie, społeczności lokalnej, kształtowały umiejętności dbania o zdrowie swoje i innych. Projekty wzmocniły wizerunek szkoły jako miejsca bezpiecznego i atrakcyjnego dla ucznia, utrwaliły pożądane społecznie postawy uczniów, zintegrowały szkołę w duchu tolerancji i wzajemnego zrozumienia. Uczniowie zdobyli wiedzę w zakresie alternatywnych form rozładowywania agresji oraz umiejętności asertywnego reagowania na sytuację i proszenia o pomoc. Prace projektowe w większości kończone publikacjami, kreowały zdrowy i bezpieczny obraz szkoły poprzez działania związane z kształtowaniem przyjaznego klimatu klasy, wzrostem poczucia własnej wartości wśród uczniów, budowaniem pozytywnych relacji uczniów i rodziców z nauczycielami, wychowawcami, psychologami i pedagogami szkolnymi. Prace te wdrożyły rodziców w procesy podejmowania decyzji w sprawach dotyczących bezpieczeństwa uczniów i atmosfery panującej w szkole. Dzięki zajęciom integracyjnym u 91,3% uczestników zwiększono poczucie akceptacji uczniów i wychowanków w społeczności szkolnej poprzez nabycie umiejętności poznawania siebie, uważnego słuchania innych, mówienia o sobie, nabycie umiejętności mówienia o swoich uczuciach, marzeniach, sukcesach, porażkach, trudnościach. Wykształcono u 93,5% uczniów poznawanie sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych. U 90,3% uczniów utrwalono spokojne sposoby pozyskiwania nowych informacji o koleżankach i kolegach z klasy, realizacji rozwoju komunikacji interpersonalnej, nabranie pewności siebie, stworzenie sytuacji do obserwacji uczniów w trakcie zajęć, rozwój empatii, wsparcie procesu nawiązywania przyjaźni, przełamanie oporu przed wystąpieniem na forum klasy, odszukanie uczniów o takich samych zainteresowaniach. Utworzenie grupy młodzieżowych liderów, pozytywnie zmieniły się relacje między uczniami, nauczycielami, rodzicami, nawiązana została konstruktywna współpraca ze środowiskiem. Młodzieżowi liderzy stali się bardziej samodzielni w działaniu, a jednocześnie otwarci na innych, nauczyli się współpracy i odpowiedzialności za powierzone zadania. Sukces podejmowanych przez liderów zadań przyczynił się do wzrostu motywacji do angażowania się w różnego rodzaju przedsięwzięcia, do przejmowania inicjatywy. Z ewaluacji zajęć wynika,</p>	

że warsztaty były okazją do nauki, rozwoju umiejętności u 100% uczestników, wzmocnienia dotychczasowych doświadczeń u 60%, sprawdzenia własnego potencjału u 64%, nauki oceny własnych poczynań u 88%, nauki pracy w grupie w 100%/, poznania nowych ludzi, nawiązania kontaktów przez 40%, zyskania większej pewności siebie u 72%, zdobycia informacji na temat wolontariatu u 88%, pozyskanie informacji na zajęciach. Zostały przeprowadzone warsztaty „Edukacja Prawna Młodzieży- Prawa Dziecka”, z ankiety wynika, że uczestnicy zajęć zdobyli niezbędną wiedzę wiem, że dziecko i człowiek mają określone prawa, w 100%, znam dokumenty określające prawa dziecka / Konwencja o Prawach Dziecka, Konstytucja / też w 100%. Wiem, do kogo mogę się skierować, kiedy któreś z praw dziecka jest łamane, w 100% czuję się bezpieczny na terenie szkoły, w 100%, utrwalanie wiadomości o prawach dziecka, uświadomienie uczestnikom, co się dzieje, gdy nie obowiązują prawa, poznanie pojęć anarchia, tyrania, despotyzm, bezprawie, autokrata, dyskryminacja, tolerancja, tożsamość, dyskrekcja. Warsztaty edukacja prawna młodzieży temat zajęć interesujący 95,8% odpowiada mi taka forma zajęć - 88,8% /, informacje będą pomocne w codziennym życiu 90,3%. Dowiedziałem się nowych rzeczy: jakie prawo obowiązuje nieletnich przez 90,3%, jakie prawa przysługują nieletnim przez 86,1%, gdzie mogę uzyskać pomoc prawną 97,25%, zdobycie przez młodzież podstaw wiedzy prawnej / przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym młodzieży/, uświadomienie konsekwencji wynikających z podejmowania zachowań ryzykownych, nabycie umiejętności określania konsekwencji prawnych przestępstw najczęściej popełnianych przez młodzież (udział w bójce, pobiciu, kradzież, wymuszanie, przywłaszczenie, uszkodzenie rzeczy). Młodzież potrafi zdefiniować pojęcie cyberprzemocy, sformułować zasady bezpieczeństwa przy korzystaniu z internetu. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego, większa integracja środowisk, udział w warsztatach artystycznych, plastycznych, muzycznych, twórczych. Zwiększenie odsetka uczniów zaangażowanych w działania kulturalne, sportowe, społeczne w środowisku szkolnym, lokalnym, w tym wolontariat. Warsztaty edukacyjno-profilaktyczne na temat pomocy w budowaniu relacji z dzieckiem. Wszyscy ankietowani zwrócili uwagę na korzyści z organizacji tego typu szkoleń dla powodzenia procesu wychowawczego, wysoką jakością organizacyjną i atmosferę przedsięwzięcia, uczestnicy zajęć otrzymali materiał edukacyjny dotyczący budowania prawidłowej relacji z dzieckiem. 92% uczniów uznało, że treści merytoryczne, zakres warsztatów powinny być uwzględniane i kontynuowane przy organizacji kolejnych spotkań z rodzicami. Uspołecznienie szkoły/placówki przez większą aktywność nauczycieli, rodziców, uczniów na rzecz szkoły i otwartość szkoły na współpracę ze środowiskiem lokalnym, w tym z organizacjami pozarządowymi, zwiększenie otwartości szkół, organizacji na współpracę z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkół w środowisku.

Cel szczegółowy nr 2

Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży.

Celem realizacji zadania było promowanie wykorzystania technologii informacyjnej w nauczaniu i wychowaniu i kształtowanie otwartości i budowanie pozytywnego klimatu szkoły, oraz zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia tych działań. Zadania tego celu realizowane były przez 2 szkoły, w tym 65 nauczycieli. Prowadzenie warsztatów antydyskryminacyjnych, w tym służących przeciwdziałaniu agresji rówieśniczej

powodowanej stereotypami i uprzedzeniami wśród 212 uczniów zmniejszyły poziom agresji w sieci. Prowadzone działania wyeliminowały obraźliwe, dyskryminacyjne zachowania zarówno w realnych warunkach, ale głównie na portalach społecznościach. Wzrost poczucia odpowiedzialności za swoje działania, kształtowanie szacunku do odmienności poprzez włączenie do procesu kształcenia rodziców, podniesienie atrakcyjności prowadzonych zajęć profilaktycznych, tworzenie atmosfery bezpieczeństwa i ciepła w szkole i klasie, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym wśród uczniów (przezywaniu, wyśmiewaniu, obrażaniu, popychaniu, biciu itp.), wzrost zainteresowania uczniów i rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły technologiami informatycznymi i komunikacyjnymi z jednoczesnym uwzględnieniem zasady odpowiedzialności za swoje zachowania w sieci. Kształtowanie postaw empatii, zwiększenie kompetencji uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie funkcjonowania w cyberprzestrzeni świadomości o zagrożeniach. Zwiększenie świadomości jakie konsekwencje karne grożą za umyślne nękanie kogokolwiek, możliwość rozwoju zawodowego nauczycieli w oparciu o pracę w technologii ICT oraz dostosowanie swoich postaw wychowania dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Cel szczegółowy nr 3

Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

W wyniku realizacji celu szczegółowego „Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży” wzrosła wiedza uczniów na temat przyczyn stresu i zdrowych sposobów radzenia sobie ze stresem. O wsparcie pedagoga, trenera i katechety zwraca się 10% uczniów klas pierwszych i 35% uczniów klas trzecich. Progres w trzecim roku pobytu uczniów w gimnazjum świadczy o dobrej pracy wychowawczej nauczycieli skutkującej wzrostem zaufania do nauczycieli. Wzrosła wiedza na temat żywności zdrowego odżywiania oraz świadomość konsumencka uczniów. Ankieta „Co wiesz o zdrowym żywieniu” została przeprowadzona przed i po lekcjach z dietetykiem we wszystkich klasach. Wzięło w niej udział 391 uczniów. Celem ponownego przeprowadzenia ankiety było sprawdzenie, jakie zmiany zaszły w myśleniu i postrzeganiu przez uczniów odżywiania. Porównując wyniki ankiety przed lekcją z dietetykiem i po niej, można zauważyć poprawę w wielu dziedzinach i zwyczajach żywieniowych młodzieży. Wzrosło codzienne spożycie wody o 21% (z 51% do 72%), o 5% uczniów mniej wychodzi do szkoły bez śniadania, ale w dalszym ciągu niepokojące są wskaźniki uczniów wychodzących bez śniadania do szkoły, które kształtują się w granicach 20% – 28% zarówno w klasach pierwszych, drugich i trzecich. Równocześnie 78% uczniów ma świadomość, że śniadanie dostarcza 20-25% dobowego zapotrzebowania na energię. Znacznie wzrosła świadomość konsumencka o 18% więcej uczniów zaczęło czytać etykiety na produktach, które kupują. Wiedzą, jakie grupy pokarmów powinni spożywać codziennie, bo należą do zdrowych i potrzebnych organizmowi w okresie dojrzewania. 73% uczniów spożywa codziennie produkty zbożowe, ale tylko 9% ryby. Znają zasady prawidłowego odżywiania – 98% uczniów wie, że warzywa są zdrowszym źródłem witamin niż owoce. Wyniki ankiety wskazują, że o 19% spadła konsumpcja słodczy wśród uczniów. Uczniowie są świadomi, że aktywność ruchowa jest ważna nie tylko dla utrzymania tzw. formy, ale również dla prawidłowego funkcjonowania organizmu – wiedza na ten temat

	<p>wzrosła o 23% (z 62% do 85%). Zwiększyła się liczba uczniów, którzy uprawiają różne formy aktywności fizycznej poza lekcjami. Realizacja programu spowodowała wzrost zainteresowania aktywnością fizyczną pod wpływem projektu zadeklarowało 50% uczniów uczęszczających na zajęcia (40 uczniów), zaś 95% (76 uczniów) stwierdziło, że pod wpływem projektu poziom ich chęci do uprawiania aktywności podniósł się na wyższy poziom. Przed przystąpieniem do projektu 18% uczniów biorących udział w projekcie deklarowało raczej niezdrowy tryb odżywiania. Informacja zwrotna po zakończeniu projektu ujawniła, że tylko 1% nie zamierza zmieniać swoich złych nawyków żywieniowych. Wzrosła wiedza rodziców na temat znaczenia prawidłowego żywienia dla prawidłowego rozwoju ich dzieci i ich roli w tym zakresie. 80 rodziców wypełniło ankiety, 20% rodziców wie, że ich dzieci wychodzą bez śniadania do szkoły, wszyscy stwierdzili, że zajęcia na temat zdrowego odżywiania się były bardzo potrzebne. Ewaluację przeprowadzono na podstawie ankiet i obserwacji. Na podstawie wyników ankiet można stwierdzić, że uczniowie (95 %) znają piramidę zdrowia i potrafią z niej korzystać (82 %), nauczyli się obliczać współczynnik BMI i właściwie go interpretować (74% uczniów kl. IV-VI). Wiedzą co powinno się jeść na drugie śniadanie (98 %), a co zabrać jako prowiant na wycieczkę (87%). W szkole zrezygnowano z nagradzania dzieci słodyczami oraz wprowadzono zmiany w organizacji przerw międzylekcyjnych, utworzono strefy spożywania drugiego śniadania, zagospodarowano korytarz szkolny na potrzeby przerwy w ruchu (wyposażono w sprzęt audio-wizualny). W trakcie realizacji projektu zaobserwowano wzrost liczby dzieci przynoszących drugie śniadanie. Zainteresowanie wspólnym spożywaniem posiłków nie maleje. Uczniowie przykładają coraz więcej uwagi do higieny (przynoszą serwetki, kanapki opakowane w papier itp.). Piją wodę. Przerwa w ruchu cieszy się powodzeniem. Uczniowie aktywnie w niej uczestniczą. Samoistnie powstała grupa liderów, którzy współorganizują zabawę, dostarczają nowych pomysłów. Poziom prac konkursowych wskazuje na przyrost wiedzy uczniów z zakresu zdrowego odżywiania. Zmiana nawyków żywieniowych nie nastąpi od razu, to długi proces, który nie zależy tylko od dzieci. Rodzice zostali przeszkoleni i chętnie współpracują ze szkołą. Podczas przerw jest bezpieczniej. Poprawiają się relacje rówieśnicze. Efekty jakościowe realizacji tego celu jako rezultaty projektów Programu realizowane były w 4 placówkach i miały na celu zwiększenie wśród uczniów i ich rodziców kompetencji, wiedzy i umiejętności racjonalnego i zdrowego stylu życia, wzrost zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego, dostrzeżenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz utrwalenie przekonania, że zdrowy styl życia to odpowiedni poziom aktywności fizycznej.</p>	
11.	Rekomendowane przez MEN zadania zawarte w Harmonogramie BiPSz w 2016 r.	
11.1.	I. Działania dotyczące wdrożenia zasad prawidłowego żywienia wśród uczniów i wychowanków – projekty konkursowe dla szkół	
	Czy w województwie były podejmowane tego typu działania? (prosimy wpisać odpowiedź "Tak" lub "Nie")	TAK
	Liczba projektów przyjętych do realizacji	2
	Liczba szkół, techników kształcących w zawodzie: technik żywienia i usług gastronomicznych biorących udział w realizacji zadania	0

Liczba uczniów ze szkół, techników kształcących w zawodzie: technik żywienia i usług gastronomicznych biorących udział w realizacji zadania	0
Liczba szkół podstawowych biorących udział w realizacji zadania	1
Liczba uczniów ze szkół podstawowych biorących udział w realizacji zadania	140
Liczba gimnazjów biorących udział w realizacji zadania	2
Liczba uczniów gimnazjów biorących udział w realizacji zadania	442
Liczba uczestników pośrednich realizacji zadania (społeczność lokalna)	150
<p>Jakie są efekty jakościowe tego zadania? Jak odnoszą się do sytuacji przed działaniem?</p> <p>Przed przystąpieniem do projektu 18% uczniów biorących udział w projekcie deklарowało raczej niezdrowy tryb odżywiania. Informacja zwrotna po zakończeniu projektu ujawniła, że tylko 1% nie zamierza zmieniać swoich złych nawyków żywieniowych. Wzrosła wiedza rodziców na temat znaczenia prawidłowego żywienia dla prawidłowego rozwoju ich dzieci i ich roli w tym zakresie. 80 rodziców wypełniło ankiety, 20% rodziców wie, że ich dzieci wychodzą bez śniadania do szkoły, wszyscy stwierdzili, że zajęcia na temat zdrowego odżywiania się były bardzo potrzebne. Ewaluację przeprowadzono na podstawie ankiet i obserwacji. Na podstawie wyników ankiet można stwierdzić, że uczniowie znają piramidę zdrowia (95 %) i potrafią z niej korzystać (82 %), nauczyli się obliczać współczynnik BMI i właściwie go interpretować (74% uczniów kl. IV-VI). Wiedzą co powinno się jeść na drugie śniadanie (98 %), a co zabrać jako prowiant na wycieczkę (87%). W szkole zrezygnowano z nagradzania dzieci słodyczami oraz wprowadzono zmiany w organizacji przerw międzylekcyjnych, utworzono strefy spożywania drugiego śniadania, zagospodarowano korytarz szkolny na potrzeby przerwy w ruchu (wyposażono w sprzęt audio-wizualny). W trakcie realizacji projektu zaobserwowano wzrost liczby dzieci przynoszących drugie śniadanie. Zainteresowanie wspólnym spożywaniem posiłków nie maleje. Uczniowie przykładają coraz więcej uwagi do higieny, przynoszą serwetki, kanapki opakowane w papier itp. piją wodę. Bardzo dużym powodzeniem cieszy się tzw. przerwa w ruchu, podczas której uczniowie aktywnie w niej uczestniczą, samodzielnie powstała grupa liderów, którzy współorganizują zabawę, dostarczają nowych pomysłów. Poziom prac konkursowych wskazuje na przyrost wiedzy uczniów z zakresu zdrowego odżywiania. Zmiana nawyków żywieniowych nie nastąpiła od razu, to długi proces, który nie zależy tylko od dzieci. Rodzice zostali przeszkoleni i chętnie współpracują ze szkołą. Podczas przerw jest bezpieczniej, poprawiają się też relacje rówieśnicze. Efekty jakościowe realizacji tego celu jako rezultaty projektów Programu realizowane były w 4 placówkach i miały na celu zwiększenie wśród</p>	

	uczniów i ich rodziców kompetencji, wiedzy i umiejętności racjonalnego i zdrowego stylu życia, wzrost zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego, dostrzeżenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz utrwalenie przekonania, że zdrowy styl życia to odpowiedni poziom aktywności fizycznej. Wszystkie przedsięwzięcia na temat zdrowego odżywiania się były bardzo potrzebne.	
11.2	II. Działania dotyczące rozwijania postawy aktywności i twórczego działania wśród dzieci i młodzieży uzdolnionej – projekty konkursowe dla szkół.	
	Czy w województwie były podejmowane tego typu działania? (proszę wpisać odpowiedź "Tak" lub "Nie")	NIE
	Liczba projektów przyjętych do realizacji	
	Liczba szkół /gimnazjów biorących udział w realizacji zadania	
	Liczba uczniów gimnazjów biorących udział w realizacji zadania	
	Liczba projektów edukacyjnych przyjętych do realizacji w ramach tematu "Budowanie wartościowych relacji społecznych w szkole lub placówce, poszanowanie godności drugiego człowieka"	
	Liczba projektów edukacyjnych przyjętych do realizacji w ramach tematu "Edukacja medialna jako narzędzie projektowania właściwych zachowań społecznych i zdrowotnych"	
	Liczba projektów edukacyjnych przyjętych do realizacji w ramach tematu "Współpraca szkoły z rodzicami, jako skuteczne działania wychowawcze i profilaktyczne"	
	Liczba projektów edukacyjnych przyjętych do realizacji w ramach tematu "Wychowanie do wartości w mojej szkole i nasze umiejętności realizacji wartości w codziennym życiu"	
	Jakie są efekty jakościowe tego zadania? Jak odnoszą się do sytuacji przed działaniem? (Proszę podać procentowe wartości zaprezentowanych zmian.)	